

Valentin TRIFESCU

Date personale: istoric, istoric de artă, eseist, traducător, muzeograf, cadru didactic universitar, născut la 14 iunie 1986, în orașul Brad, județul Hunedoara. Membru al Uniunii Scriitorilor din anul 2024.

Studii: Studii liceale la Colegiul Național Avram Iancu din Brad. Licențiat în istorie-istoria artei la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Doctorat în istorie, în cotutelă, la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și la Université de Strasbourg. Postdoctorat în litere la Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași.

Activitate profesională: a predat, în calitate de cadru didactic asociat, la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, la Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca și la Universitatea Lucian Blaga din Sibiu. În prezent este muzeograf al Muzeului Național Brukenthal din Sibiu și lector asociat al Universității Sapientia din Miercurea Ciuc, unde predă cursurile: Comunicare interculturală și Traducere și transfer cultural.

Debut literar și colaborări la reviste: *Copiile Copilului*, postfață de Viorella Manolache, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2018 (coautor François Bréda). De-a lungul timpului a publicat studii, eseuri și recenzii în: „Language and Literature. European Landmarks of Identity”, „Transylvanian Review”, „Romanian Review of Political Sciences and International Relations”, „Text și Discurs Religios”, „Acta Universitatis Sapientiae. Philologica”, „Diacronia”, „Brukenthal. Acta Musei”, „Vatra”, „Erdélyi Múzeum”, „Helikon”, „Sargetia. Acta Musei Devensis”, „Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis”, „Crisia”, „Rivista di Studi Ungheresi”, „Journal of Romanian Literary Studies” etc.

Debut editorial și cărți publicate: *Geografii artistice și regionalism în istoriografia de artă din Alsacia interbelică*, pref. Andrei Corbea-Hoișie, cuv. înainte Jean-Noël Grandhomme, ediția a 2-a revizuită și adăugită, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2019; *Artă națională și specific regional în istoriografia de artă din perioada interbelică. Studii*, ediția a 2-a, rev. și adăug., Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2023; *Legături culturale româno-maghiare. Studii și materiale*, pref. Erika-Mária Tódor, Editura Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2022; *Literatura lui Saturn. Două eseuri despre Tamás Deák/ Szaturnusz irodalma. Két tanulmány Deák Tamásról*, trad. de/ fordította Enikő Szabó, trad. îngrij. de/ a fordította ellenőrizte Alpár-László Krecht, Editura Agnos, Sibiu/ Nagyszeben, 2024 (coautori Enikő Szabó și Alexandru Păunescu).

Colaborări la volume colective: *Confluente și particularități europene*, coord. Valentin Trifescu, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010; *Austrian Influences and Regional Identities in Transylvania*, edited by François Bréda, Valentin Trifescu, Luminița Ignat-Coman, Giordano Altarozzi, Editura AB-ART – Grenzenlose Literatur, Bratislava – Frauenkirchen, 2012; *Geografii identitare – identități culturale*, coord. Pavel Pușcaș, Valentin Trifescu, Simion Molnar, Vali Ilyes, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014; *Tradiție, identitate, simbol. Profesorului Cornel Tatai-Baltă la 70 de ani*, coord. Valentin Trifescu, Gabriela

Rus, Daniel Sabău, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2014; *Patrimoniu și identitate locală*, coord. Valentin Trifescu, Vali Ilyes, François Bréda, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2015; *Metamorfoze ale identității de margine. Volum dedicat lui François Bréda*, coord. Valentin Trifescu, Lóránd Boros, Vali Ilyes, Anca Elisabeta Tatay, Ana-Magdalena Petraru, Georgiana Medrea Estienne, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2016; *Arhetipuri și tipologii culturale*, coord. Valentin Trifescu, Vali Ilyes, François Bréda, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2016; *Deva și împrejurimile sale în istorie și în literatură*, coord. Valentin Trifescu, Vali Ilyes, François Bréda, Editura Școala Ardeleană – Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2017; *100 de ani de rememorare a Marii Uniri*, coord. Valentin Trifescu, Vali Ilyes, Editura Școala Ardeleană – Editura Mega, Cluj-Napoca, 2018; *Județul Hunedoara. Studii de istorie și de cultură locală*, coord. Valentin Trifescu, Oana Eugenia Fodor, Vali Ilyes, Editura Muzeului Național Brukenthal – Casa Cărții de Știință, Sibiu – Cluj-Napoca, 2021; *Athleta Christi – Athleta Transylvaniae. Reprezentări ale Sfântului Ladislau în artă și în literatură*, ediție îngrijită de Susana-Monica Tapodi și Valentin Trifescu, Editura Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2024.

Traduceri și traduceri îngrijite: Jean-Noël Grandhomme, *România de la Tripla Alianță la Antanta (1914-1919)*, pref. Florin Țurcanu și Frédéric Guelton, trad. Ionela Felicia Moscovici, Georgiana Medrea Estienne și Valentin Trifescu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2018; Péter Apor, *Metamorphosis Transylvaniae*, traducere și note de Enikő Goga, traducere îngrijită și studiu introductiv de Erika-Mária Tódor și Valentin Trifescu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2022.

Inițiative culturale: Fondator și coorganizator al *Conferinței pentru Dialog Intercultural „Diva Deva”*, care a ajuns în anul 2018 la ediția a 12-a.

Referințe critice în volume: (coord.) Victor Spinei și Doina N. Rusu, *Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric românesc*, vol. V, Editura Karl A. Romstorfer, Suceava, 2021.

Referințe critice în reviste/ publicații periodice: Ana-Magdalena Petraru, *On Visual Arts and Cultural Regionalism in Alsace from the Perspective of a Transylvanian Art Historian*, în „Anastasis. Research in Medieval Culture and Art”, IX, 1, 2022; Emanuel Sărmășan, *National Artistry and Specificity in Art Historiography from the Interwar Period*, în „Journal of Romanian Literary Studies”, 2023; Busuioc Stelian și György Géza-Árpád, *Arc intercultural peste timp*, în „Informația de Harghita”, 23 noiembrie 2023; Susana-Monica Tapodi, *În căutarea conexiunilor*, în „Vatra”, 5-6, 2023; Iulian Boldea, *Confluente și interferențe culturale româno-maghiare*, în „Vatra”, 5-6, 2023; Andreea Batori, *În orizontul confluențelor artistice*, în „Discobolul”, 2023. Iulian Boldea, *Artă națională și specific regional*, în „Vatra”, 7, 2023. Ana-Magdalena Petraru, *Valentin Trifescu, Legături culturale româno-maghiare: Studii și materiale [Romanian-Hungarian literary relations: Studies and Materials]*, prefață de Erika-Mária Tódor, Editura Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2022, în „Brukenthal. Acta Mvsei”, XIX, 5, 2024.

Történész, művészettörténész, esszéista, műfordító, muzeográfus, egyetemi tanár, 1986 június 14-én született a Hunyad megyei Brádon. 2024-től tagja a Romániai Írószövetségnek.

Középiskolai tanulmányait Brádon folytatta az Avram Iancu Főgimnáziumban. Történelem-művészettörténet szakon végzett licenciátusi vizsgával a kolozsvári Babeș-Bolyai Tudományegyetemen. A történelemtudományok doktora címet párhuzamosan szerezte meg a kolozsvári Babeș-Bolyai Tudományegyetem és az Université de Strasbourg közös doktori iskolai együttműködésében. Posztdoktorátusi képzést végzett a Iași-i Alexandru Ioan Cuza Tudományegyetemen.

Társult oktatóként tanított a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen, a kolozsvári Művészeti és Formatervezési Egyetemen és a nagyszebeni Lucian Blaga Tudományegyetemen. Jelenleg muzeográfus a nagyszebeni Brukenthal Nemzeti Múzeumban és társult adjunktus a Sapientia EMTE Csíkszeredai Karán, oktatott tantárgyai: Interkulturális kommunikáció és Fordítás és kulturális transzfer.

Első irodalmi közlés, együttműködés folyóiratokkal: *Copiile Copilului* (Az Utód Útjai), Viorella Manolache utószavával, Editura Şcoala Ardeleană, Kolozsvár, 2018 (társszerző François Bréda). Az idők folyamán tanulmányokat, esszéket és könyvismertetőket közölt az alábbi folyóiratokban „Language and Literature. European Landmarks of Identity”, „Transylvanian Review”, „Romanian Review of Political Sciences and International Relations”, „Text și Discurs Religios”, „Acta Universitatis Sapientiae. Philologica”, „Diacronia”, „Brukenthal. Acta Musei”, „Vatra”, „Erdélyi Múzeum”, „Helikon”, „Sargetia. Acta Musei Devensis”, „Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis”, „Crisia”, „Rivista di Studi Ungheresi”, „Journal of Romanian Literary Studies” stb.

Első és további kötetek: *Geografii artistice și regionalism în istoriografia de artă din Alsacia interbelică* (Művészeti földrajz és regionalizmus a két világháború közötti Elzász művészettörténetében), előszó: Andrei Corbea-Hoişie, bevezető: Jean-Noël Grandhomme, második, javított és bővített kiadás, Editura Şcoala Ardeleană, Kolozsvár, 2019; *Artă națională și specific regional în istoriografia de artă din perioada interbelică. Studii*, (Nemzeti művészet és regionális sajátosság a két világháború közötti művészettörténetben. Tanulmányok), második, javított és bővített kiadás, Casa Cărții de Știință, Kolozsvár, 2023; *Legături culturale româno-maghiare. Studii și materiale* (Román-magyar kulturális kapcsolatok. Tanulmányok és anyagok), Tódor Erika-Mária előszavával, Editura Muzeului Național Brukenthal, Nagyszeben, 2022; *Literatura lui Saturn. Două eseuri despre Tamás Deák/ Szaturnusz irodalma. Két tanulmány Deák Tamásról*, trad. de/ fordította Enikő Szabó, trad. îngrj. de/ a fordítást ellenőrizte Alpár-László Krecht, Editura Agnos, Sibiu/ Nagyszeben, 2024 (társszerzők Szabó Enikő és Alexandru Păunescu).

Közlések gyűjteményes kötetekben: *Confluente și particularități europene* (Európai kölcsönhatások és sajátosságok), szerk. Valentin Trifescu, Editura Eikon, Kolozsvár, 2010; *Austrian Influences and Regional Identities in Transylvania*, edited by François Bréda, Valentin Trifescu, Luminița Ignat-Coman, Giordano Altarozzi, Editura AB-ART – Grenzenlose Literatur, Bratislava – Frauenkirchen, 2012; *Geografii identitare – identități culturale* (Identitás földrajz-kulturális identitások), szerk. Pavel Pușcaș, Valentin Trifescu, Simion Molnar, Vali Ilyes, Presa Universitară Clujeană, Kolozsvár, 2014; *Tradiție, identitate, simbol. Profesorului Cornel Tatai-Baltă la 70 de ani* (Hagyomány, identitás, j elkép. Cornel Tatai-Baltă Professor 70. születésnapjára), szerk. Valentin Trifescu, Gabriela Rus, Daniel Sabău, Editura Mega, Kolozsvár, 2014; *Patrimoniul și identitate locală*, (Örökség és helyi identitás) szerk. Valentin Trifescu, Vali Ilyes, François Bréda, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2015; *Metamorfoze ale identității de margine. Volum dedicat lui François Bréda* (A marginális identitás metamorfózisai. Bréda Ferencnek ajánlott kötet), szerk. Valentin Trifescu, Lóránd Boros, Vali Ilyes, Anca Elisabeta Tatay, Ana-Magdalena Petraru, Georgiana Medrea Estienne, Presa Universitară Clujeană, Kolozsvár, 2016; *Arhetipuri și tipologii culturale*, (Archetípusok és kulturális tipológiák), szerk. Valentin Trifescu, Vali Ilyes, François Bréda, Presa Universitară Clujeană, Kolozsvár, 2016; *Deva și împrejurimile sale în istorie și în literatură* (Déva és környéke a történelemben és az irodalomban), szerk. Valentin Trifescu, Vali Ilyes, François Bréda, Editura Şcoala Ardeleană – Editura Eikon, Kolozsvár, 2017; *100 de ani de rememoraire a Marii Uniri* (A Nagy Egyesülés 100. évfordulója), szerk. Valentin Trifescu, Vali Ilyes, Editura Şcoala Ardeleană – Editura Mega, Kolozsvár, 2018; *Județul Hunedoara. Studii de istorie și de cultură locală* (Hunyad megye. Történelmi és helyi művelődéstörténeti tanulmányok), szerk. Valentin Trifescu, Oana Eugenia Fodor, Vali Ilyes, Editura Muzeului Național Brukenthal – Casa Cărții de Știință, Nagyszeben –

Kolozsvár, 2021; *Athleta Christi – Athleta Transylvaniae. Reprezentări ale Sfântului Ladislau în artă și în literatură* (Athleta Christi – Athleta Transylvaniae. Szent László ábrázolások művészetben és irodalomban), Susana-Monica Tapodi és Valentin Trifescu gondozásában, Editura Muzeului Național Brukenthal, Nagyszeben, 2024.

Fordítások és lektorált fordítások: Jean-Noël Grandhomme, *România de la Tripla Alianță la Antanta (1914-1919)* (Románia a Hármasszövetségtől az Antantig (1914-1919)), Florin Țurcanu és Frédéric Guelton előszavával, ford. Ionela Felicia Moscovici, Georgiana Medrea Estienne és Valentin Trifescu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2018; Péter Apor, *Metamorphosis Transylvaniae*, fordította és jegyzetekkel ellátta Enikő Goga Enikő, a fordítást lektorálták és a bevezető tanulmányt írták: Tódor Erika Mária és Valentin Trifescu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2022.

Kulturális kezdeményezések: alapítója és társszervezője a „Diva Déva”-Az Interkulturális Párbeszédért Konferenciának (*Conferința pentru Dialog Intercultural „Diva Deva”*), amely 2018-ban a 12. alkalommal került megrendezésre.

Kritikai hivatkozások kötetben: Victor Spinei și Doina N. Rusu (szerk.), *Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric românesc* (A román történetírás művelőinek enciklopédiája), V. kötet, Editura Karl A. Romstorfer, Suceava, 2021.

Kritikai hivatkozások folyóiratokban/ periodikákban: Ana-Magdalena Petraru, *On Visual Arts and Cultural Regionalism in Alsace from the Perspective of a Transylvanian Art Historian*, in „Anastasis. Research in Medieval Culture and Art”, IX, 1, 2022; Emanuel Sărmășan, *National Artistry and Specificity in Art Historiography from the Interwar Period*, in „Journal of Romanian Literary Studies”, 2023; Busuioc Stelian și György Géza-Árpád, *Arc intercultural peste timp*, (Interkulturális ív az idő felett) in „Informația de Harghita”, 23 noiembrie 2023; Susana-Monica Tapodi, *În căutarea conexiunilor* (Összefüggések keresése), in „Vatra”, 5-6, 2023; Iulian Boldea, *Confluente și interferențe culturale româno-maghiare* (Román-magyar kulturális kölcsönhatások és interferenciák) in „Vatra”, 5-6, 2023; Andreea Batori, *În orizontul confluențelor artistice* (Művészeti kölcsönhatások horizontján), in „Discobolul”, 2023. Iulian Boldea, *Artă națională și specific regional* (Nemzeti művészet és regionális sajátosság), in „Vatra”, 7, 2023. Ana-Magdalena Petraru, Valentin Trifescu, *Legături culturale româno-maghiare: Studii și materiale [Romanian-Hungarian literary relations: Studies and Materials]*, prefață de Erika-Mária Tódor (Román-magyar kulturális kapcsolatok. Tanulmányok és anyagok), Tódor Erika-Mária előszavával, Editura Muzeului Național Brukenthal, Nagyszeben, 2022, in „Brukenthal. Acta Mvsei”, XIX, 5, 2024.

Autograf literar

„Literatura regională din Alsacia nu s-a dezvoltat doar sub ideea închiderii asupra propriei identități locale și asupra propriului trecut. Mai mulți critici literari și scriitori grupați în jurul societăților literare *l’Arc* și *l’Homme de Fer* au promovat dialogul și coabitarea între cultura germană și cea franceză, precum și spiritul pacifist prin care să se depășească reacțiile conflictuale. Numai că aceste atitudini literare (și totodată culturale și civice) promovate s-au limitat mai mult la nivelul teoretic al criticilor literari, transformați în veritabili ideologi, și mai puțin la o literatură propriu-zisă, relevantă calitativ și cantitativ. [...] Interesul intelectualilor alsacieni nu s-a rezumat doar la aspectele strict literare. Pe lângă cercetarea și cultivarea istoriei locale și regionale, o atenție la fel de mare a fost acordată și folclorului alsacian. Descoperirea satului alsacian a fost realizată, în acest fel, sub toate aspectele sale, în epoca interbelică fiind realizate importante colecții de legende și povestiri țărănești, redactate mai ales în limba germană. Acest interes pentru înregistrarea, cercetarea și apoi exploatarea artistică a patrimoniului tradițiilor țărănești nu este deloc izolat pentru acea perioadă istorică.

El vine în continuarea deschiderilor făcute în secolul al XVIII-lea și mai ales în secolul al XIX-lea, în contextul trezirii conștiinței naționale. Literatura, ca exponent și vehicul al culturii regionale, s-a alăturat astfel unui interes științific și cultural mai vast, ocazie cu care au fost analizate și valorificate producțiile artistice țărănești din domeniul artelor minore, artei industriale țărănești sau muzicii” (Valentin Trifescu, *Geografii artistice și regionalism în istoriografia de artă din Alsacia interbelică*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2019).

Irodalmi névjegy

„Elzászban a regionális irodalom nem pusztán a saját helyi identitásba és a saját történelembé való bezárkózás eszméjének jegyében fejlődött ki. Több, a *l’Arc* és a *l’Homme de Fer* irodalmi társaságok köré csoportosult irodalomkritikus és író szorgalmazta a német és a francia kultúra közti párbeszédet és együttélést, valamint a pacifista szellemet, amellyel meghaladhatóak a konfliktusos reakciók. Ámde ezeknek az irodalmi (és ugyanakkor kulturális és állampolgári) attitűdöknek az érvényre jutása többnyire az irodalomkritikusok elméleti szintjére terjedt csak ki, akik igazi ideológusokká váltak, és kevésbé a tulajdonképpeni, mennyiségileg és minőségileg mérvadó irodalomra. [...] Az elzászi értelmiségiek érdeklődése nem szorítkozott kizárólag a szigorúan vett irodalmi vonatkozásokra. A helyi és a regionális történelem kutatása és művelése mellett, hasonlóan nagy figyelmet szenteltek az elzászi folklórnak is. Ily módon valósult meg az elzászi falu felfedezése minden vonatkozásban, a két világháború közti időszakban jelentős népmese és monda gyűjtemények születtek, főleg német nyelven szerkesztve. Ez a népi, paraszti hagyományok örökségének számbavétele, kutatása, majd művészi felhasználása iránti érdeklődés egyáltalán nem volt elszigetelt jelenség abban a történelmi korszakban. Folytatása volt ez a XVIII. és főleg a XIX. században elindított kezdeményezéseknek, a nemzeti ébredés kontextusában. Ilyenképpen az irodalom, mint a regionális kultúra exponense és hordozó közege, egy szélesebb körű tudományos és kulturális érdeklődéshez csatlakozott, alkalmat találva a népi produktumok vizsgálatára és értékesítésére a kézművességek, a paraszti iparművészet vagy a népzene területén”. (Valentin Trifescu, *Művészeti földrajz és regionalizmus a két világháború közötti Elzász művészettörténetében*).